

Zinvolle prestatie-indicatoren voor de rapportage over de effectiviteit van ESG-beleid

Zinvolle prestatie-indicatoren voor de rapportage over de effectiviteit van ESG-beleid

Verzekeraars, NGO's en overheid werken afspraken over transparantie uit

Inleiding

Voor de naleving van internationale richtlijnen op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen, en de dialoog met interne en externe stakeholders is transparantie van groot belang. In hoofdstuk 5 van het Convenant hebben verzekeraars, overheid en ngo's afspraken gemaakt over transparantie. Verzekeraars streven er naar om zo transparant mogelijk te zijn (Artikel 5.2).

Medio juni 2020 hebben Partijen binnen het convenant afspraken gemaakt over de uitwerking van een reeks artikelen binnen dit hoofdstuk. Hiervoor werken zij sinds september 2020 samen binnen de Werkgroep Transparantie. De doelstelling van deze werkgroep is het 'vergroten en verbeteren van transparantie van verzekeraars ten aanzien van verantwoord beleggen, op een wijze die meer inzicht geeft voor alle bij het convenant betrokken partijen.'

Artikel 5.3.2.i. Convenant

De ontwikkeling van relevante prestatie-indicatoren voor de rapportage over de effectiviteit van ESG-beleid.

Doel

Het bieden van concrete handvatten voor verzekeraars om zinvolle, meetbare, IMVO-gerelateerde prestatie-indicatoren (PI's) op te stellen en te publiceren over de effectiviteit van het ESG-beleid.

Toelichting

Waarom is dit relevant voor verzekeraars?

De meeste verzekeraars hebben een ESG-beleid op hun bedrijfsvoering en beleggingen. Vanuit due diligence volgens VN- en OESO-richtlijnen is het van belang dat zowel de potentiële als daadwerkelijk positieve als negatieve impact van de beleggingen op stakeholders inzichtelijk zijn. Ook indien geconstateerde controverses door derden zoals data-aanbieders, ngo's e.d. aangedragen worden. Deze vorm van transparantie is nieuw voor veel verzekeraars, omdat de verzekeraars zich tot nog toe vooral richtten op mogelijke negatieve impact op de financiële waarde van beleggingen en minder op de ESG-impact van de individuele beleggingen. Om die reden is het juist belangrijk om te transparant rapporteren en te laten zien welke analyse en gevolgtrekking hieruit volgen ("comply" of "explain"). Door hulpmiddelen aan te bieden in meetbare en haalbare prestatie-indicatoren kan de due diligence hiermee worden uitgebreid en wordt zichtbaar waar bijsturing vanuit ESG-impactperspectief nodig is.

Aanpak: het opstellen van PI's

Voor het opstellen van prestatie-indicatoren is het relevant dat deze gericht zijn op de werkzaamheden van verzekeraars waar de voornaamste, c.q. materiële, risico's zich op het gebied van ESG voordoen. Voor meer informatie over prioritering van ESG-risico's, zie: [hier](#). Bij voorkeur sluiten de prestatie-indicatoren aan bij het ESG-beleid van de verzekeraar en worden er ook tussentijdse stappen opgenomen. Dit kan bijvoorbeeld door aan te geven op welke termijn een bepaald deel van de beleggingsportefeuille voldoet aan dit ESG-beleid, een concrete doelstelling hiervoor te formuleren en welke stappen genomen moeten worden om dat te bereiken. Verder is het zinnig om bij het opstellen van PI's en rapporteren niet alleen een concrete doelstelling op te nemen en aan te geven of een doelstelling wel of niet behaald is, maar ook PI's op te nemen die een weergave geven van de stand van zaken over het gepubliceerde jaar ter vergelijking met de jaren ervoor. Goede prestatie-indicatoren zijn specifiek, meetbaar en hebben een tijdgebonden doel en kunnen globaal het volgende behelzen.

Om tot verdieping te komen zal een relatie tot de OESO Richtlijnen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs) worden gemaakt. Het convenant meldt dat verzekeraars conform deze richtlijnen zullen handelen.

In de [OESO Richtlijnen](#) zijn de volgende thematische hoofdstukken opgenomen:

- Hoofdstuk 3 (Informatieverstrekking)
- Hoofdstuk 4 (Mensenrechten)
- Hoofdstuk 5 (Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen)
- Hoofdstuk 6 (Milieu)
- Hoofdstuk 7 (Bestrijding van corruptie, omkopingsverzoeken, en afpersing)
- Hoofdstuk 8 (Consumentenbelangen)
- Hoofdstuk 9 (Wetenschap en technologie)
- Hoofdstuk 10 (Mededinging)
- Hoofdstuk 11 (Belastingen)

Hieronder zal per thematisch hoofdstuk een aantal voorbeeld PI's behandeld worden. In de bijlage is een matrix opgenomen waar deze voorbeeld PI's ook in opgenomen zijn en die u kunt gebruiken om uw ESG-impact te meten.

Voorbeelden van prestatie-indicatoren

Algemeen

Van verzekeraars wordt verwacht dat zij naast het onderschrijven van de OESO-richtlijnen en UNGP's, algemeen en thematisch ESG-beleid opstellen. Een voorbeeld van een algemene PI voor ESG-beleid zou kunnen zijn:

- Er is in jaar X voor ieder thema in de OESO-richtlijnen beleid geformuleerd.

Bedrijven en landen worden getoetst op hun inzet op ESG door data-aanbieders zoals Morgan Stanley Capital International (MSCI). Verzekeraars leggen de bevindingen naast de eigen investeringen. Een gevolgtrekking bij een geconstateerde onregelmatigheid kan engagement of uitsluiting zijn.

- De verzekeraar publiceert in jaar X naar welk percentage van de investeringen waar een onregelmatigheid geconstateerd is, onderzoek is verricht of engagement is uitgevoerd. Het onderzoek of engagement kan gedaan zijn door de verzekeraar zelf, gezamenlijk met andere partijen of met gebruikmaking van het resultaat van een serviceprovider of andere verzekeraar.
- Groei van het relatieve aandeel van duurzame beleggingen met X% per jaar.
- Aandeel van de bedrijfsactiviteiten/beleggingen met een hoog risico voor mensenrechtenschendingen (of andere schendingen) waarop engagement is uitgevoerd (naar volume / omzet).
- In (jaar X) gaat de verzekeraar in gesprek met bedrijven met activiteiten die de grootste negatieve impact op IMVO hebben.
- Elke X [periode] publiceert de verzekeraar voorbeelden van hoe de verzekeraar reageerde op ernstige incidenten op het gebied van IMVO/schending van OESO-richtlijnen en UNGP's door bedrijven waarin de verzekeraar belegt.
- Elke X [periode] publiceert de verzekeraar een lijst van bedrijven waarin de verzekeraar beleggingen heeft stopgezet als gevolg van een negatieve beoordeling van werkelijke of potentiële schadelijke gevolgen voor bijv. mensenrechten, arbeidsrechten, dierenwelzijn, klimaat, natuur, milieu, belastingontwijking of corruptie.
- Elke X [periode] publiceert de verzekeraar het percentage hoog risico-bedrijven die de verzekeraar in de afgelopen X [periode] heeft beoordeeld om vast te stellen welke stappen zij hebben ondernomen om de belangrijkste risico's op het gebied van IMVO aan te pakken.

Thematische voorbeelden

Mensenrechten

Bedrijven en landen hebben de maatschappelijke verantwoordelijkheid om mensenrechten te respecteren. Bedrijven en landen die mensenrechten respecteren - denk aan het recht op onder meer gezondheid, op onderwijs, op toegang tot energie, water en sanitaire voorzieningen - behalen meer dan alleen een financieel gezond rendement.

- De verzekeraar publiceert in jaar X welk percentage en welke aantallen in deze overweging zijn meegenomen in de investeringsbeslissing, al dan niet bij investering door de eigen assetmanager en/of externe assetmanager.

Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen

Bedrijven (ook in de keten) en landen worden getoetst op geen kinderarbeid, geen dwangarbeid en geen discriminatie op de werkvloer, maar wel leefbaar loon, vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen.

- De verzekeraar publiceert in jaar X welk percentage en welke aantallen in deze overweging meegenomen zijn in de investeringsbeslissing, al dan niet bij investering door de eigen assetmanager en/of externe assetmanager.
- De verzekeraar publiceert in jaar X of in het beleggingsbeleid en in mandaten opgenomen is dat de implementatie van de fundamentele arbeidsnormen van de ILO een vereiste is.
- De verzekeraar publiceert in jaar X of binnen de verzekeraar zelf criteria zijn opgenomen t.a.v. genderdiversiteit van de raad van commissarissen, raad van bestuur en andere lagen van de eigen organisatie. En rapporteert hierover in het jaarverslag of andere uitingen.
- De verzekeraar publiceert in jaar X of binnen beleggingen ook de genderdiversiteit van de raad van bestuur wordt meegenomen in beleggingsbeleid, besluitvorming op beleggingen en mandaatverstrekkingen.

Biodiversiteit

Er is t.a.v. biodiversiteit nog geen sprake van een uniforme meetmethode. Sommige verzekeraars zijn betrokken bij een initiatief dat hieraan werkt: [PBAF](#). Er moet gewerkt worden aan goede meetmethodes en er moet gekeken worden naar twee kanten van de medaille: voorkomen van investeringen die grote schade toebrengen aan biodiversiteit en stimuleren van investeringen die (mede) zorgen voor behoud van biodiversiteit. Vertaald in concrete, simpele doelstellingen bijvoorbeeld:

- De verzekeraar brengt binnen twee jaar de negatieve en positieve invloed op biodiversiteit van de beleggingsportefeuille in kaart, op basis van een betrouwbare methodologie die vergelijking met andere mogelijk maakt.
- De verzekeraar formuleert een concreet actieplan om binnen vijf jaar de negatieve invloed op biodiversiteit van zijn beleggingsportefeuille te halveren en de positieve invloed te verdubbelen.
- Een alternatief op bovenstaande kan zijn om te laten zien:
 - Het beleid dat gevoerd wordt op de beleggingsportefeuille.
 - De feitelijke praktijk in biodiversiteit en ter bescherming van de ecosystemen, waaronder het tegengaan van ontbossing.

Klimaat¹

Voorbeelden van PI's zijn:

- In jaar X publiceert de verzekeraar de klimaatimpact van al diens beleggingen.
- In jaar X publiceert de verzekeraar een actieplan met doelen en tussendoelen hoe de klimaatimpact van diens beleggingen omlaag wordt gebracht in lijn met de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs.
- In jaar X is de klimaatimpact van de beleggingen van een verzekeraar Y% lager dan in jaar Z.
- De VN benadrukt het belang van afname van fossiele energieproductie met [6% per jaar](#) om de temperatuur niet verder dan 1,5 graad te laten stijgen. In jaar X zijn de beleggingen van de verzekeraar in de energiesector in lijn met een maximale temperatuurstijging van 1,5 graad, zoals benoemd in het Klimaatakkoord van Parijs.

¹ In juli 2019 hebben 50 financiële instellingen waaronder diverse verzekeraars zich gecommitteerd aan de klimaatdoelen van de Nederlandse overheid. Hierin gaven zij een commitment waarmee zij:

a. zich verplichten vanaf 2020 te rapporteren over de klimaatimpact van hun financieringen en beleggingen.

b. ze uiterlijk in 2022 actieplannen klaar hebben die bijdragen aan een vermindering van de uitstoot van CO₂.

<https://www.verzekeraars.nl/publicaties/actueel/vijftig-financi%C3%A4le-instellingen-tekenen-voor-klimaatdoelen>

T.a.v. klimaat referentie naar 'Themakader klimaatverandering en energietransitie': (<https://www.imvoconvenanten.nl/-/media/imvo/files/verzekeringsector/klimaat-energietransitie.pdf?la=nl&hash=B1CF8D69E20E93CE1C8D557058B0F186>).

- Inzichtelijk maken van de broeikasgasemissies:
 - CO₂-emissie van de beleggingen. Deze weergegeven in scope 1,2 en 3 op CO₂ inclusief land-, bosbouw en ander land gebruik (AFOLU) emissies en het totaal.
 - CO₂-voetafdruk van de totale bedrijfsvoering. Dit is het inzichtelijk laten zijn van de interne bedrijfsvoering en alle beleggingen op onderdelen als totaal.
- Welk beleid is gericht op de blootstelling van de beleggingen aan de sector fossiele brandstoffen. Daarbij geeft de verzekeraar helder weer wat het aandeel van de sector fossiele brandstoffen is om belegging aan de betreffende sector toe te rekenen. De verzekeraar maakt het eigen aandeel in de blootstelling inzichtelijk, zowel procentueel als absoluut.
- Maak inzichtelijk wat de energieprestatie is van de beleggingen. Hierbij kan gekozen worden voor de totale energieconsumptie van niet-hernieuwbare bronnen en/of het aandeel van niet-hernieuwbare energieconsumptie in het totaal van de beleggingen.

Water

- De verzekeraar publiceert in jaar X welk beleid is geformuleerd om de impact van “gebieden met hoge vraag naar water” binnen de beleggingsportefeuille inzichtelijk te maken en de gevolgen voor dergelijke ecosystemen te minimaliseren.

Relevante voorbeelden:

- **ABN Amro**: 'ABN Amro Missie 2030: In 2030 scoren alle woningen en kantoren die wij helpen financieren gemiddeld een energielabel A.'
- **ASN**: In 2030 moeten alle textiel- en kledingbedrijven in het beleggingsuniversum een leefbaar loon betalen aan hun productiemedewerkers. Ook moeten ze ervoor zorgen dat de medewerkers van hun directe leveranciers een leefbaar loon ontvangen.
- **Rabobank**: KPI 5: total sustainable finance. Goal: Doubling of services in 2020 (base year 2013). Dit voorbeeld beperkt zich tot 'meer groen', maar laat hierbij wel de ontwikkeling gedurende een aantal jaar zien.

Valkuilen

- Het kan relevant zijn om te voorkomen dat Prestatie Indicatoren worden beperkt tot enkel output (sturen op handelingen door/prestaties van de verzekeraar zelf), en minder op outcome (sturen op de directe effecten van deze prestaties, bijvoorbeeld bij bedrijven waarin de verzekeraar belegt), laat staan impact (de uiteindelijk bereikte veranderingen in de samenleving en voor de planeet).² Prestatie-indicatoren die gaan over het aantal gepubliceerde documenten, georganiseerde activiteiten etc. kunnen relevant zijn maar geven beperkte informatie over de gewenste outcome en impact: vermindering van de mogelijke negatieve impact van beleggingen van verzekeraars voor mens, dier en planeet of vergroting van de mogelijke positieve effecten hiervan. Probeer (ook) prestatie Indicatoren op te nemen die gaan over outcome, en indien mogelijk impact.
- Ten aanzien van impact is het aannemelijk dat bij progressie (bijvoorbeeld het verminderen van specifieke mensenrechtenschendingen door, of verbetering van klimaatbeleid van een bedrijf) meer actoren een positieve rol hebben gespeeld; het kan zinnig zijn om dit in verslaglegging te benoemen. Als de verzekeraar wel zelf of via derden invloed heeft geprobeerd uit te oefenen ten gunste van een bepaalde impact, is het redelijk dat de verzekeraar hier ook resultaat over rapporteert.

² <https://www.rijksbegroting.nl/beleidsevaluaties/evaluaties-en-beleidsdoorlichtingen/handreiking-beleidsdoorlichtingen/het-meten-van-doeltreffendheid>

- PI's die gaan over filantropie kunnen zinnig zijn, maar geven geen informatie over de *core business* van verzekeraars en de impact die verzekeraars hiermee hebben op mens en maatschappij.
- Onder meer DNB benadrukt dat duurzaamheid, klimaat, biodiversiteit niet enkel gebaat zijn bij 'meer groen' maar ook bij 'minder bruin/grijs'. Beperking van PI's tot enkel 'meer groen' geeft een beperkt beeld van de mate van verduurzaming van beleggingen. Het kan relevant zijn om prestatie indicatoren op te nemen:
 - a. waaruit blijkt in welke mate de groene taxonomie is geïmplementeerd;
 - b. vooruitlopend op komende "grijze taxonomie", transparantie tonen op de verhouding grijze beleggingen t.o.v. de totale portefeuille (zoals own account en fondsen) en de progressie in de jaren (%).
- De ESG-tools (o.a. screenen, engagement etc.) binnen de beleggingen zijn bedoeld om een positieve impact te bewerkstelligen. Toch kunnen er ook negatieve effecten zijn. Daarom zou het goed zijn om inzicht te ontwikkelen in mogelijke negatieve effecten, zodat verzekeraars hiermee rekening kunnen houden bij het bepalen van de materialiteit. Op deze manier kan voorkomen worden dat alleen de positieve effecten worden belicht in uitingen en rapportages en niet de mogelijk negatieve effecten voor de investeringsbeslissingen.

Handige links

- **UNGP Reporting Framework**

Het [UNGP Reporting Framework](#) is ontwikkeld door Shift en Mazars als tool voor bedrijven en financiële instellingen bij het rapporteren over de implementatie van de UNGPs en het due diligence proces. Het raamwerk is voor alle typen bedrijven toepasbaar en is onder andere door ABN Amro en ING gebruikt bij hun mensenrechtenrapportages. De in dit raamwerk benoemde punten kunnen als basis genomen worden voor Performance Indicators.

- **Performance Indicatoren van het IMVO-convenant Bancaire Sector**

Voorbeelden van [Performance Indicators uit het IMVO-convenant voor de bancaire sector](#). Hierbij is de structuur van het UNGP Reporting Framework gebruikt. Deze indicatoren beperken zich tot sociale/mensenrechten thema's.

- **SDG Compass**

Voorbeelden [hoe KPI's over bijdrage aan de SDG's kunnen worden gemaakt](#), zie [hier](#).

- **OECD**

[Responsible business conduct for institutional investors](#). Key considerations for due diligence under the OECD Guidelines for Multinational Enterprises. Zie o.a. pagina 43.

Bijlage

Voor invoering van performance indicatoren voor een aantal thematische hoofdstukken van de OESO Richtlijnen kan gedacht worden aan een matrix van performance indicatoren, met twee assen:

- De belangrijke IMVO-thema's benoemd in de OESO Richtlijnen en de UNGP's: Mensenrechten, Arbeidsrechten, Klimaat, Biodiversiteit, Belastingen en Corruptie.
- Het type indicator: Output, Outcome en Impact.
- Deze aanpak heeft als eerste voordeel dat alle belangrijke thema's duidelijk terugkomen in de performance indicatoren - bij geconsolideerde indicatoren die betrekking hebben op alle thema's samen kunnen één of meer thema's gemakkelijk onder de radar blijven. En ten tweede zorgt deze aanpak ervoor dat er expliciet aandacht wordt besteed aan outcomes en impact, waar het uiteindelijk ten slotte om gaat bij IMVO.

In de volgende tabel wordt deze matrix weergegeven, aangevuld met een voorstel voor een aantal concrete, beknopte indicatoren:

Matrix van performance indicatoren voor verzekeraars

Performance indicatoren voor verzekeraars		Onderwerp						
	Thema	Mensenrechten	Arbeidsrechten	Klimaat	Biodiversiteit	Belastingen	Corruptie	
Output	Beschrijving aanpak van dit thema, inclusief voorbeelden							
	Aantal en percentage bedrijven waarmee gesprek over thema							
	Aantal bedrijven uitgesloten vanwege dit thema							
	Analyse van de impact van de hele portfolio op dit thema							
	Doelstelling nav analyse portfolio op dit thema							
Outcome	Aantal en percentage bedrijven dat actie heeft ondernomen mbt dit thema							
	Voorbeelden van acties van bedrijven mbt dit thema							
	Meetbare verbetering op dit thema van alle bedrijven in portfolio							
Impact	Beschrijving van (bijdrage aan) impact door verbetering gedrag bedrijven							

Het schema in Excel, klik [hier](#).

Verzekeringssector Internationaal
MVO | **SER**

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag

T 070 3499 525
E communicatie@ser.nl

www.imvoconvenanten.nl/nl/verzekeringssector

© 2021, Sociaal-Economische raad